

Regler ved klagebehandling etter plan- og bygningsloven

Underretting om vedtak – fvl. § 27

Parter skal underrettes om vedtak og muligheten for å klage på vedtaket. Klagen skal sendes til kommunen.

Når kommunene treffer et vedtak må de underrette partene om dette. Samtidig som parten blir informert om vedtaket skal kommunen også opplyse om adgangen til å klage, hvor lang klagefristen er, hvem som er klageinstans, den nærmere fremgangsmåten ved klage samt partens adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Kommunen bør presisere at en klage skal sendes direkte til kommunen. Dersom gjennomføring av vedtaket før klagebehandling kan være til skade for parten skal det også opplyses om muligheten til å be om at vedtaket utsettes.

Hva som kan påklages - fvl. § 28

Vedtak etter plan og bygningsloven er stort sett enkeltvedtak som kan påklages.

Det følger av loven at det er enkeltvedtak som kan påklages. Enkeltvedtak defineres som et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer, jf. fvl. § 2 bokstav b). Vedtak etter plan- og bygningsloven er stort sett et enkeltvedtak. Det er presisert i plan- og bygningsloven § 1-9 at det ikke kan klages på forhold som er avgjort i bindende reguleringsplan, ved dispensasjon eller i tidligere vedtak i byggesaken der klagefristen er utløpt. Det vil si at der det er gitt en rammetillatelse er det klagefrist på igangsettingstillatelsen kun for de endringer eller nye forhold som ikke er vedtatt i rammetillatelsen. Avgjørelser som gjelder avisning av en sak, eller avgjørelser om bruk av tvangsmidler (pålegg o.l) for å få gjennomført et vedtak er også enkeltvedtak, jf. fvl. § 2, 3.ledd.

Hvem som kan klage – fvl. § 28

Parter og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket

En part kan klage på et enkeltvedtak. En part defineres som en som avgjørelsen retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder jf. fvl. § 2 bokstav c). Tiltakshaver er alltid part i en byggetillatelse. En nabo er i utgangspunktet ikke part i en byggetillatelse, men i den grad byggetillatelsen påvirker naboeiendommen negativt, kan kommunen komme til at naboen skal ha partstatus etter en konkret vurdering av ulempene tiltaket får for han. Normalt vil en nabo som har merknader til tiltaket få partstatus. I tillegg til en part kan andre med rettslig klageinteresse klage på vedtaket. Dette kan omfatte en større krets av personer enn de som har krav på

nabovarsel dersom vedtaket vil få klare virkninger for dem. Også interesseorganisasjoner som får sine interesser berørt av vedtaket kan ha rettslig klageinteresse.

Klagefrist – fvl. §§ 29, 30

Hovedregelen er at parten har 3 ukers klagefrist fra det tidspunktet underretningen har kommet fram til parten. Det er nok at vedtaket har kommet frem til partens postkasse/postboks. Parten kan ikke unnlate å hente posten og dermed unngå at klagefristen løper. Det samme gjelder om parten ikke har hatt mulighet til å hente posten fordi han er bortreist eller lignende. Det tilstrekkelig at parten har postet klagen innen klagefristens utløp. Hvis man ikke har nøyaktig opplysninger om når vedtaket har kommet frem og når klagen ble postlagt, regner man normalt 3 virkedager i postgang. Er det tvil om parten har klaget rettidig er man normalt sett ikke veldig streng med å behandle en klage. Hvis klagen sendes via e-post avbrytes fristen fra det tidspunktet klagen har kommet frem til den e-postadressen som kommunen har oppgitt for mottak av elektroniske klager. Det er også mulig å levere klagen direkte til en offentlig tjenestemann med fullmakt. Da avbrytes fristen når klagen er avgitt.

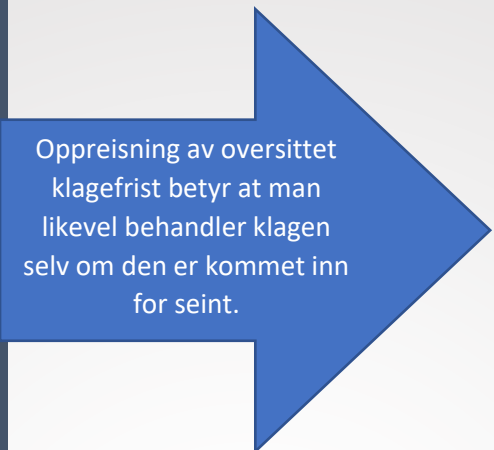
For en part eller annen med rettslig klageinteresse som ikke har fått underretting om vedtaket, starter klagefristen å løpe fra han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Vilåret «burde ha skaffet seg kjennskap» betyr at man ikke kan spekulere i å forholde seg passiv hvis det er naturlig og rimelig at man tar initiativ til å skaffe seg kjennskap til vedtaket. Hvis for eksempel en nabo starter opp et byggeprosjekt du synes du blir berørt av, vil det være naturlig å ta kontakt med naboen eller kommunen for mer informasjon. For vedtak som gir en rettighet (slik som en byggetillatelse) er det uansett en absolutt frist på 3 måneder fra vedtak er truffet til å klage.

Kommunen kan i særlige tilfeller forlenge klagefristen. Forlengelse må skje før den ordinære klagefristen er utløpt. Særlige tilfeller kan være et behov for å foreta spesielle undersøkelser e.l. Hvis kommunen ser på vedtakstidspunktet at det foreligger særlige grunner kan man allerede i vedtaket opplyse om en lenger klagefrist enn 3 uker. Det er viktig i en slik vurdering at man også tar hensyn til parten som vedtaket tilgodeser og hans behov for å innrette seg etter vedtaket.

Klagefristen er 3 uker og regnes fra klagen er levert til parten.

For en part som ikke har fått vedtaket tilsendt starter klagefristen å løpe fra han har fått kjennskap til vedtaket

Kommunen kan forlenge klagefristen før den ordinære fristen har gått ut.

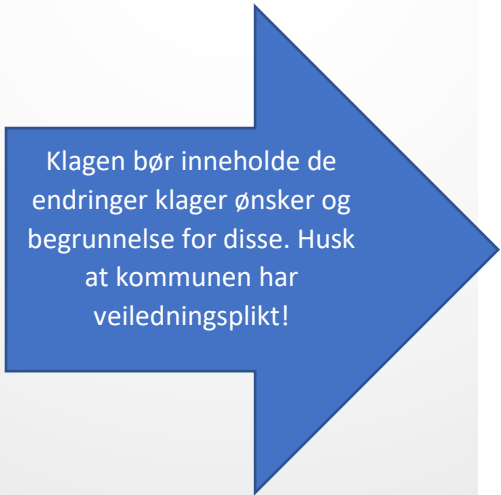

Oppreisning av oversittet klagefrist betyr at man likevel behandler klagen selv om den er kommet inn for seint.

Oversitting av klagefrist – fvl. § 31

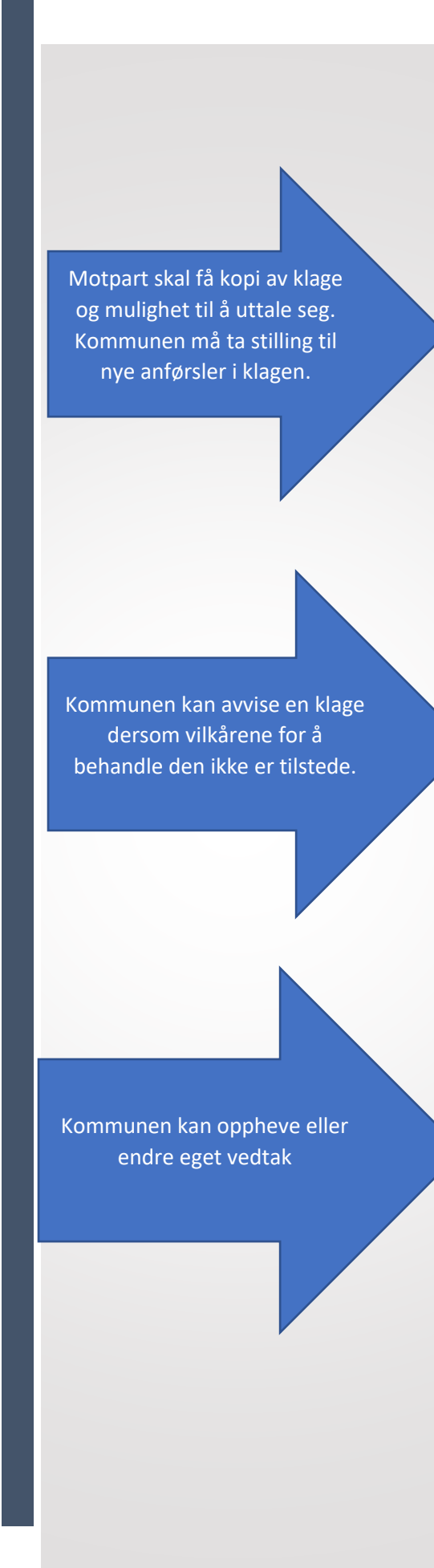
Selv om det ikke er klaget innenfor fristen kan kommunen likevel vurdere å behandle klagen dersom vilkårene for oppreisning av oversittet klagefrist er oppfylt. Etter loven foreligger det to alternative vilkår. Det første vilkåret er at parten ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd om klagefristen. Det kan også ha oppstått en ulykke, sykdom eller andre tilfeller som er utenfor partens kontroll. Det andre vilkåret er at det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd. Etter dette vilkåret må det vurderes hva saken gjelder, eksempelvis om viktige interesser står på spill. Hvis det kan være grunn til å tro at vedtaket lider av en saksbehandlingsfeil er det gode grunner for å behandle en klage. Hvis et av disse to vilkårene er oppfylt må det i tillegg vurderes om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre. Aktuelle momenter i denne helhetsvurderingen kan være hvor lang tid det har gått siden klagefristen gikk ut og i hvilken grad en annen part har innrettet seg etter vedtaket. At en part blir skadelidende av at oppreisning blir gitt er nødvendigvis ikke avgjørende. Det kan være andre momenter som veier tyngre i vurderingen. Det er satt en absolutt frist for oppreisning på 1 år etter at vedtaket er truffet. Avgjørelse om å gi en klage oppreisning er en prosessuell avgjørelse. Det vil si at motparten ikke har klagerett på den avgjørelsen.

Klagen – fvl. § 32

Klagen bør inneholde de endringer klager ønsker og begrunnelse for disse. Husk at kommunen har veiledningsplikt!

En klage bør i utgangspunktet være skriftlig, og undertegnet av klager eller hans fullmektig. Klagen skal fremsettes for kommunen som underinstans. Klagen bør nevne det vedtaket det klages over, og gi nødvendige opplysninger om klagefrist og klagerett dersom det er usikkert om vedkommende har klaget i tide eller har rett til å klage. Klager bør også fremsette de endringer han ønsker, og begrunnelse for ønsket endring. Ved feil eller mangler må kommunen veilede klager etter den alminnelige veiledningsplikten. En klage skal derfor ikke avvises, men det kan gis en kort frist for retting eller utfylling av klagen hvis kommunen ser behov for det.

Motpart skal få kopi av klage og mulighet til å uttale seg. Kommunen må ta stilling til nye anførsler i klagen.

Kommunen kan avvise en klage dersom vilkårene for å behandle den ikke er tilstede.

Kommunen kan oppheve eller endre eget vedtak

Underinstansens klagebehandling – fvl. § 33

For kommunen sin klagebehandling gjelder behandlingsreglene ved enkeltvedtak i forvaltningsloven kap. 4 og 5. Partene i en klagesak kan være andre og flere enn i behandlingen av den opprinnelige klagen. Motpart i en klagesak skal varsles om at det er klaget på vedtaket, få kopi av klagen og gis en frist til å uttale seg. Kommunen skal ellers foreta de undersøkelser som klagen gir grunn til. Der klager tar opp nye forhold eller anførsler som ikke har vært behandlet i det opprinnelige vedtaket må kommunen ta stilling til disse. Utover dette har ikke kommunen noe plikt til å foreta en ny vurdering har krevd oppsettende virkning av klagen må kommunen ta stilling til dette. Kommunen kan også av eget tiltak vurdere oppsettende virkning.

Underinstansens kompetanse i klagesaker – fvl. § 33

Hvis vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal kommunen avvise klagen. Det vil si hvis det ikke foreligger klagerett, hvis klagen er levert for sent og oppreisning ikke er aktuelt e.l. formelle feil. Når man avviser en klage vurderer man ikke realitetene/innholdet i klagen. Det er nok vise til hvilken formell feil som ikke er oppfylt. Avvisningsvedtaket er et eget enkeltvedtak med klagerett. En part har derfor rett til å klage på avvisningsspørsmålet, å kommunen må behandle klagen etter klagereglene, som beskrevet.

Dersom vilkårene for å behandle klagen er oppfylt kan kommunen oppheve eller endre eget vedtak, hvis klagen gir grunnlag for det. Et vedtak kan bare endres i favør av klageren. Man skal i utgangspunktet ikke måtte ta noe risiko ved å klage på et vedtak. Ved åpenbare feil bør kommunen omgjøre sitt eget vedtak. Der det er en interessevist mellom flere parter bør kommunen imidlertid være mer tilbakeholden med å ta en klage til følge. Dersom det er nærliggende at en annen part vil klage på at kommunen tar en klage til følge, vil saken bare trekke ut i tid dersom kommunen omgjør eget vedtak. Da er det mer hensiktsmessig at kommunen opprettholder eget vedtak og oversender saken til fylkesmannen som klageinstans som kan treffe en endelig avgjørelse.

Fylkesmannen gjør en ny prøving av saken, men skal ta hensyn til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønn.

Klageinstansens kompetanse -fvl. 33

I byggesaker er det fylkesmannen som er klageinstans. På samme måte som underinstansen skal fylkesmannen vurdere om vilkårene for å behandle klagen er oppfylt. Fylkesmannen er ikke bundet av at kommunen har ansett vilkårene for å behandle klagen som oppfylt. Dersom fylkesmannen tar klagen til behandling kan alle sider ved saken prøves, og fylkesmannen kan også hensynta nye omstendigheter i saken. Det er med andre ord snakk om en helt ny prøving av saken. Fylkesmannen skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan i tillegg ta opp forhold med saken som ikke berører klageren. Det er understreket i loven at fylkesmannen skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønn. Det betyr at fylkesmannen skal legge vekt på kommunens vurdering der denne har særlig lokalkunnskap eller der vedtaket er særlig lokalpolitisk eller sakkyndig forankret. Fylkesmannen sitt vedtak er endelig og kan ikke påklages.